

LBRIS

We know
books

Dumitru Popescu

VITRALII INCOLORE

Roman

Ediția a II-a,

Hoffman

1.

Cine te-a supărat, doctore? Întrebare „de sus”. O fi receptat intenția? Îmi șterge fața cu o privire obosită. De plictiseală. Luciul ochilor stins, negrul pupilei decolorat. Deschide gura. Parcă ține o pastilă de ciocolată între dinți. Muștele! îmi replică. Nesuferitul lui sarcasm. Totuși, surâde. Absent, bineînțeles. Înseamnă că nu mă expediază. Apropo de muște, mergi pe la Moscu? Oricând poți găsi la el o muscă în cafea. Râd ca o proastă. De umorul lui englezesc sau de bucurie? Bucurie infectă, nu mi-o pot reprima. Bineînțeles că mă duc, bineînțeles că nu sunt în stare să-l refuz, agasată, cum ar trebui, cum ar merita, cum m-ar avantaja. Mutra lui cere palme. Mă întorc din drum și mă iau după el ca o oaie. Reușesc un timp să tac bosumflată. Nu observă și nu mă mai abțin: Ai fost la operă, cum spuneai? Nu, mă duc deseară. Singur? Am vrut să râd batjocoritor, dar n-am scos decât un sunet anost. Dau în gropi. Nu, cu unchiul, mă informează sec. În sfârșit, găsesc o pistă. Mă arăt amuzată. Și te lasă mămica ta? Prezintă destulă garanție? Își bate pleoapele leneș, mă privește ca pe o scamă. Ai nimerit. Exact cum spui. E mentorul. Ce infatuare! Parcă ar fi vorba de Socrate. Ridicol,

dar impune. Face pe demodatul, afișează moda retro? Mă angajez să-i recomand, pentru eventualitatea că „unchiul” ar fi indisponibil, o fată serioasă, instruită, de familie bună, să-i țină locul. Am să-ți cer concursul – zice – dar la altfel de spectacole. Opăra e sobră. În plus solicită mintea. Pedant ca întotdeauna! Văd roșu. Ar trebui să fac stânga împrejur. Îmi prinde mâna. Ochii i se îmblânzesc. Știi bine că cei de față sunt excluși. Iar în materie de minte, ești singura femeie pe care o respect. Mă înmoi ca o banană ținută la soare. Complimente din gura lui? Cred ce-mi spune, deși e maliție în glasul reținut. Îi știu această coardă moale, cum îi știu și vocea bubuitoare. Pășesc lângă el afectată. Mă umflu în pene că ne văd împreună câțiva nenorociți de bolnavi. Ne stă bine? Deși merg țațoșă, cu pieptul înainte, cu capul dat pe spate, îl supraveghez cu coada ochiului. nu mă privește, a și uitat de mine. Își bagă capul pe ușă și întreabă într-o doară: E vreun mosc pe-aici? Insolentă. Cum nu se supără Pați Moscu? măcar vârsta să i-o respecte. Mă invită cu un gest larg, rece și mă simt umilită trecând pe sub brațul ridicat ca un arc de triumf. Uite-le și pe Drina și pe Constanța. De aia vine el aici? Știi bine că nu, dar îmi displace prezența lor. Drina e bondoacă, i-a dat însă dumnezeu o carnație de caș proaspăt și și-o dezvelește cât poate. Îi aruncă un jet de vorbe, dar el nu aude. Îmi vine să-l pup. Bine-i faci, strivește-o! Nesimțita, se face că nu bagă de seamă, îi dă înainte. Iar nerușinata de Constanța... femeie măritată, se bagă în sufletul lui. Pisica dracului, câta mai pisica! toarce. I-a șoptit ceva, râde fără voce, conspirativ, cu gura până la urechi, și cu gropițe în obraz. Cum dracu se așează grăsimea pe ea de nu se vede? Are douăzeci peste. Planturoasă, dar proporționată, ar fi făcut deliciul anticilor. Ce-i place la ea?

pieleța de creolă, veselia, aerul că se oferă fără mofturi? Dar de unde am scos-o că-i place? O lasă baltă și-i răspunde lui Heberling. Nici nu-l observasem, ca și pe Hariton Chiaua. Heberling casapul. Și ăsta cere palme. Înainte mă timora cu ochii lui de găde. Priviri obraznice, te despoaie, te flagelează. În realitate sunt din aceeași stirpe. Doi îngâmfați, masculi impertinenți. Diferența e că Heberling se dă pe față dintr-o dată, nu-ți rezervă nicio surpriză. Poate sub acest aspect e mai bun; nu mai bun, vreau să spun mai comod, mai simplu. Poți să-i prevezi reacțiile, să-i ții piept, la nevoie să-l bați cu propriile arme. Impertinență contra impertinență. Un dur, nu un cuceritor. La început te șochează disprețul, aerul că a avut toate femeile din lume, că tu ești a milioana una, exemplar de serie, animal de turmă și că n-ai nicio șansă, vei fi pusă la pământ dintr-o mișcare și lăsată cuiva care s-ar oferi să arunce o găleată de apă pe tine. Bineînțeles, cu cine-i merge. Mă lasă rece, sunt imunizată. Spre deosebire de astea două. Ce-i spune lui Relu? Aruncă nade: Zău, Poterașule, ar fi grozav. Discreție absolută. Mi-ai spus că-ți place Lebăda. A luat marele premiu la „Privighetoarea de aur”. Ea te cunoaște, o interesezi. Dă-le dracu de cărți, mucegăiești. Nu vezi cum trece viața? Mâine pune una gheara pe tine și te-ai ars. Tragi jaluzelele. Nu ești burlac din convingere. Când or suna ai tăi goarna, gata, te încolonezi. Lasă-l domne în pace, are socotelile lui, vociferează Pați Moscu împărțind păhărelele cu lichid cafeniu. N-are cine să-ți țină trena? Uite, merg eu. Cum se dă în spectacol, tăntălăul de Pați. Sunt sigură că s-ar duce. Slab, influențabil. Biata nevastă-sa. Uite pe mâna cui cădem. Viorel Poterașu soarbe din zeama lui Pați și tace. Nu se obosește nici măcar să-l refuze pe Heberling, îl lasă să-și răcească gura degeaba. Ca unul

din ăia mici: hai, mă, nene, să furăm zarzăre, știi ce bune sunt? și nu ne vede nimeni, hai, te rog eu mult, te rog eu! Îi vine să plângă de necaz că nen-su nu-l bagă în seamă. Poterașu se interesează dacă s-a stabilit cine îl operează pe țăranul orb, tatăl lui... Dăm din umeri, deși toți știm că el o să opereze. Profesorul evită astfel de cazuri. Vine în sală și asistă. Stejarul tânăr la umbra plopului bătrân. Heberling mai face o încercare, îi vine greu să cedeze, chestie de orgoliu. Poterașu îi întoarce spatele, prefăcându-se ocupat cu Hariton Chiaua. Nu sunt din aceeași stirpe, rectific, doar din aceeași tagmă. Amândoi fii de... dar altă stofă, altă educație. Și mai ales altă valoare. Asta însă nu-i dă dreptul lui Viorel să... Cu cât sadism îl foarfecă pe Hariton! Țânțarul și armăsarul. Cu statura lui de copil, cu ochelarii de moșneag și behăitul de miel, cu lipsa îngrozitoare de umor, e sortit să-i fie veșnic sclav. Relu spunea că-l supără muștele... Chiar ca unei muște îi rupe lui Chiaua picioarele. Îi străpunge trupșorul cu acul. Credu Pieptan vine din sala de operație. Îi explică lui Viorel cu dicția lui imposibilă, hăpăind cuvintele – și ce voce! parcă ține isonul la strană, a învățat la popi, a stat în internat de catolici – cum a operat, a doua oară, un glaucom, după niciun an. Nu știe să răspundă la întrebările lui Relu Poterașu, se roșește, se fâstâcește, se bâlbâie mai rău. Nu se mai înțelege nimic. Viorel e plin de suspiciune și celălalt se simte vinovat, se sperie, abia se stăpânește să n-o rupă la fugă. Poterașu face paradă de competență. De fapt nu face, tocmai că nu face, e destul de sobru. Dar te prinde cu mâța în sac. Taie în carne vie. Dă semne că vrea să se retragă. A stat mai mult de o groază. E ora moartă, ar putea să mai rămână. Și așa ne-a făcut o favoare, vine din an în paști. Ne cuprinde pe toți într-o singură privire. Mă aflu în

oala comună, nicio distincție, nici cel mai mic semn... Îmi vine să-l înjur. Hipopotamul! Eu mai rămân. Ascult, de fapt fără să aud, bancurile răsuflete ale lui Pați. După plecarea lui Viorel atmosfera se degradează. Vorbe de clacă, chicoteli. Dă el un ton aparte, sau mi se pare mie? Simpla lui prezență constituie un certificat de garanție, o marcă? Poate îl mai văd la plecare, la parcaj.

Simt nevoia să-mi cercetez fața. Mă duc în camera de alături. Sora de serviciu scrie în registru. Mă uit în oglindă. N-am ce să îndrept, nu mă fardez. Am buzele roșii ca sângele și puțin rășfrânte. Le umezesc și lucesc, parcă le-am dat cu lac. Le mișc ușor, sunt vii. Obrajii s-au îmbujorat. Din cauza excesului de foliculină. „Juna Rodica voioasă trece pe lângă junii semănători.” Tentă peizană, va trebui să pun puțină pudră. Nasul drept, un pic obraznic, fața îngustă, ochii largi, lărgiți și mai mult de lentile, liniile frunții simetrice, figură de intelectuală fină și sănătoasă. Ce nu-i place? Bustul delicat, șolduri „liră”. Care e genul lui? Lebăda, șarpele? Ursula Andrews? Scârboși sunt bărbații, pretențioși și orbi. Orbi, orbi. De ce-l fac orb? Poate mă vede, poate îi place de mine. Pur și simplu n-o îndrăzni să tulbure relația colegială, să o depășească. Colegialitatea e, într-adevăr, o barieră. Trec anii, se așează o anumită punte, o bătătorește, e confortabil, elementar. Nu se mai gândește că ar putea să o apuce prin vad, direct. Dar eu cum mă gândesc? Mă scutur indignată. Gesturi, nu! Ies pe culoar. Apăs mașinal pe o clanță și intru în rezerva celor trei bătrâne. Dorm. Mă duc la fereastră. Crengile platanului se mișcă. Văd mugurii. Primăvara. Heberling avea dreptate, trece viața. Sunt conștientă că ar fi trebuit să întreprind ceva, dar nu știu ce. Vom continua să ne încrucișăm drumurile pe culoarele spitalului, să

schimbăm câteva cuvinte pe zi. Cum să-l fac, dumnezeule, să ia seama? Să mă ducă o dată în dreptul ferestrei, așa, ca aici, și să-mi spună: Jana... Jana Galescu... Mi s-au umezit ochii. Mi-e ciudă. Un capsoman. În sala de operație, concentrat, inventiv, precis, neobosit, abil. Și viu, viu; acolo vibrează, iradiază. În rest, pietroi. Vreau să-i fiu soție. Atâta timp cât nu apare altă femeie nu disper. Voi aștepta. Ar trebui să fac ceva. Ce? Mă paralizează. Constanța în locul meu... dacă nu l-ar avea pe graficianul ei... Dar și așa, și așa, într-o bună zi... Hm, observ că am căpătat mania de a-mi face reportajul. Stenograma dialogului. Îmi rotunjesc replicile, le închei la toți nasturii, parcă aș fi pe scenă. Reflex de personaj literar. Ca și când m-ar auzi sau m-ar citi cineva. Înainte filmul se derula simplu, fără disjungere între cel ce glăsuie și cel ce aude. Chiar fără cuvinte. Imagini, semne convenționale, fragmente infime de gânduri. S-a deșteptat doamna Scodărescu. Mă așez pe marginea patului. Măicuță! Da, o să fie bine, o să fie bine. Chiar profesorul. Și cu doctorul Viorel Poterașu. E bun, e foarte bun, sunt buni amândoi. Nu aveți nicio grijă. Cum poate să fie atât de insensibil! Temperamentul? Vulcan! Și totuși, trupul tare ca o stâncă e inert. Poate nici nu-l iubesc. Doar ambiția. Nu-i nimic, măicuță, o să treacă, o să treacă. Da, sunt buni amândoi. Cu siguranță va reuși. Dacă aș fi și eu mai îndrăzneță, – mai insinuantă. Nu prea am imaginație. Mi-o frânge, îmi taie aripile. A, după aceea merge repede, măicuță, în cel mult o săptămână vă scoatem bandajele. Da, se vindecă. Gândurile astea mi-au trecut prin cap de o mie de ori. Aceleași cuvinte. Pun placa în același punct. O să plece, dacă mă grăbesc îl prind la parcaj. Da, măicuță! Am să alerg. Trebuie să mă mărit și eu, măicuță.

2.

Clementina, soneria! Hai, grăbește-te. Șterge-te bine Relu, nu intra cu tălpile murdare. Bună, mămico, bună, ești palid, ai operat! Ai condus prudent? Păi nu, nu râde, o știi pe doamna aceea delicată, puțin încărunțită, de alături? Intelectuală, el universitar, nu se poate să nu-i fi văzut, pereche distinsă, discretă, oameni culti. Ei da, ei bine, unicul copil, inginer la sonde la Ploiești... făcea naveta... i l-au adus mort, mamă, azi de dimineață, cu capul zdrobit... Ah! ah! A intrat într-un pom,ăștia cu tractoarele pe șosea, a alunecat pe noroi... O, ce nenorocire! Mi-a spus Aurelia, tocmai intra cu recensământul, ceva de nedescris, ca în tragediile antice. Să fii atent, cu ochii în patru, să mergi la pas, da, ca melcu, de ce să te grăbești, cine te zorește, viața e mai scumpă ca orice. Lasă-i tu pe alții, nu mă interesează ce fac alții, tu să faci cum îți spun eu, că sunt mama ta. Nu vezi câte se întâmplă? doamne-dumnezeule! Mai bine ai vinde-o. Ți-e foame, Relu? Masa e pusă. Clementina, scoate friptura. Ba nu, friptură! E ora, e ora. Îți trebuie ceva substanțial. Știi ce spun. Ai să vii târziu de la spectacol, n-ai să mai mănânci. Nu poți sta cu un sandvici în stomah toată ziua. Îngrijește-te, trebuie să te alimentezi bine, muncești mult,

la vârsta ta organismul cere. Tata când era ca tine... Știi că știi, dar îți repet. Vezi ce robust e! Alții mai tineri au ieșit la pensie, el nici nu vrea să audă. Ba nu, ba nu, ai să ascuți, spun spre binele tău. E altceva, cu mine e altceva. Eu sunt fragilă. Am stomahul delicat, știi bine. Specific feminin. Nu zâmbi, e foarte important. Detest femeia hulpavă. Nu, nu e nicio aluzie. Sper că vei dovedi gustul necesar... când va veni vremea. Hai, lasă-mă, lasă-mă... Relu, se poate? cu mâinile de la spital? Treci și te spală. Da, știu, cu săpunurile voastre îmbibate de microbi și cu prosoapele pe care se șterg infirmierele. Te rog, cu așa ceva nu se glumește. Știi cât sunt de sensibilă. Nu șubredă, sensibilă, da, e o diferență mare, învață nuanțele, n-o să mă ai toată viața lângă tine să te corijez. Am să tai eu friptura. Hai, Clementina, hai odată fato, treci, treci... Pune-o aici. Adu repede sosul. Scoate-ți haina, Relu, dă-mi-o s-o pun pe spătar. Nu, lasă, îți țin de urât. Ai avut o zi grea? Mănâncă, nu e nevoie. La facultate, ca de obicei, nimic deosebit. Hibrizii? Sper să dea rezultate. În lot s-au comportat exemplar. A, nu numai opera mea, activitate colectivă. Astăzi nimic nu mai poți face de unul singur. Contribuția ta se topește în succesul colectiv. Este o satisfacție. Evident, nu ca la voi, ca în cazul tău, vreau să spun. Lasă tu modestia, în știință modestia n-are ce căuta. Să fii perfect conștient de valoarea ta. Da, știu... Valoarea se conjugă cu ambiția, modestia las-o mediocrității, ea să-și știe lungul nasului, să stea la o parte. Nu, nu-ți țin o prelegere, ia și conopidă, e un subiect în care pot să-ți dau un sfat avizat. Clementina, borvizul. Azi am văzut-o pe Pușa lui Cruceru. Are copil? Nu știam. Vai, Relu, e o oroare, numai colaci de grăsime. Nu era delicată, era slabă, cu totul altceva. Nu mi-a plăcut niciodată, avea un ce indecent, o vulgaritate ascunsă, nu m-am înșelat. Să știi, în materie de femei simțul meu nu

dă greș. Pornirile atavice, joase, se văd în embrion. Nu, nu mă preocupă Pușa, ți-am spus în treacăt, fapt divers. Dacă se potrivesc, cu atât mai bine. Evident, se găsesc bărbați și pentru asemenea femei. Ești plictisit, ai avut neplăceri? Să-ți fie de bine, Relu. A, a telefonat din nou acel... cum îl cheamă... poetul, da, Tulnic. Am vorbit cu tata, mi-a spus că astăzi ar putea să vă primească. Bineînțeles că l-am pus în temă... N-a promis nimic. De ce te miră, nu-și poate permite să se angajeze. Tu știi, tata are cultul cuvântului. Un om cu poziția lui, cu reputația lui... Probabil va încerca să-l ajute, altfel nu v-ar chema. Dar și tu trebuie să fii mai circumspect. Mare poet, mă rog, te-ai implicat, însă. Să nu-l expunem pe tata sub niciun motiv. De bună seamă, el știe ce face, dar intervențiile de acest gen sunt, cum să spun, un fel de a-i forța mâna. Da, așteaptă telefonul, tata a spus că la cinci și jumătate. Să te aștepte undeva, în oraș. Nu e indicat... cel mai bine e să-l culegi din drum. Dacă întârzie, a ratat, la șase tata intră în ședință. Clementina, strânge fetițo! Eu urc până la bunica. Mă strigi, Relu, după ce vorbești. Doarme? Bine, Clementina, nu e nimic, trebuie să-l lăsăm pe domnul singur, nu se cade să asști când vorbește la telefon. Cu un prieten schimbă intimități, nu e frumos să tragi cu urechea. Vino după mine. Profită, Clementina, învață manierele! Sunt lucruri care nu se fac, o mulțime de lucruri nu se fac, pentru altele e nevoie de discreție desăvârșită. Bine. Ah, mereu greșesc cheia. Ceainicul și ibricul fierb? Da, sunt frunze verzi chinezești pentru stomah și bilă. Când e gata și cafeaua le aduci. Ei, Relu, v-ați înțeles? Iar am uitat să te întreb: ce stare civilă are băiatul? Foarte bine. De ce? E cu totul altceva. El n-are de urcat. În profesiunea lui, hm, profesiune, dacă nu se așeza la timp ajungea vagabond. Îl privește, îl privește, dar e o cunoștință a fiului meu... De

acord... Mi-a venit o idee. Ce-ar fi ca Gelu să te ia de la tata? El îl cunoaște pe Tulnic? O ocazie bună. Nu l-ar deranja cine știe ce, n-are decât o stație. Lasă că-l sun eu. Dacă vrei pune o muzică, are să-ți aducă acum cafeaua. Nu răspunde, o fi lucrând în birou. Alo, Gelu, bună dragă, Dora aici. Ești pregătit? Evident, nicio grabă. Numai că propuneam să te întâlnești cu Relu la Ică. Păi cu atât mai mult. Dar chiar de atâția ani n-ai mai fost? Bineînțeles, bineînțeles. Vezi că m-am gândit bine? Da, mulțumesc, o ameliorare. Medic serios. Ce vorbești? Dar de la ce? Lucrezi noaptea? Fii atent, orice surmenaj... Foarte bine, dar de ce nu mi-ai spus? Îți trimiteam prin Clementina. Zice că a avut iar extrasistole. Ei, mă bucur, când? Câte pagini? I-a inclus editura lucrarea în plan. O, dar e destul de voluminoasă. Auzi, aproape o sută de pagini. Așteptăm cu interes. Deseară vii cu Relu? Bine, Gelu, nu insist, odihnește-te. La revedere, felicitări. Alo, Alo! A închis, voiam să-l întreb cum se îmbracă. Mersi, dragă, pune-le aici. Frunzele de ceai să nu le arunci. Bine. Dacă ai terminat, retrage-te. Bunica n-are nevoie de nimic? La revedere. Doarme prea mult, Relu. Poate, dar se chinuie noaptea. Tu nu te duci să te trântești? Da? Interesantă? Nouă? Frumos din partea profesorului. Cât timp ți-o lasă? Bun, Relu, nu te mai deranjez. Mă duc să inspectez costumul gri de cașă. Schimbi și cravata? Le găsești sus. Dacă nu mai cobor închizi pe dinafară. Pa, petrecere frumoasă, vă invidiez, să-mi povestești deseară, nu, mai bine mâine, tata o să se culce devreme, în zori pleacă la Timișoara. Muncește mult, își asumă răspunderi care nu-i revin, dar îl știi, mai presus ca orice, datoria, conștiința de a fi util, indispensabil. Pe asta și-a clădit autoritatea. Cel mai vechi finanțist al nostru...